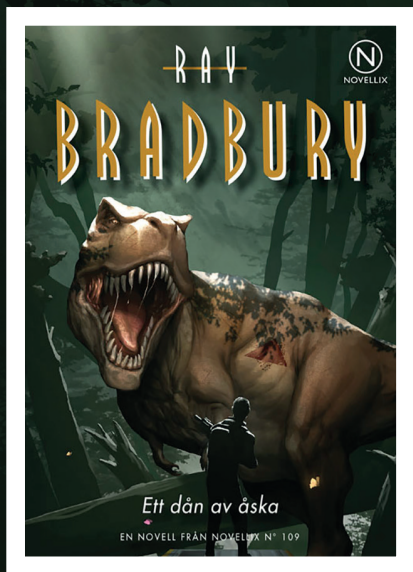

NOVELLIX

CARL-JOHAN MARKSTEDT

LÄRARHANDLEDNING

INTRODUKTION

LEDTRÅDAR

Skapa förståelse och väck förväntningar genom att studera novellens titel, omslag, baksidestext och författarpresentation.

- **Titel.** Vilka tankar väcker titeln?
- **Baksidestext.** Baksidestexten består delvis av ett kortare utdrag ur novellen. Vad är det som sker eller beskrivs? Vilka personer nämns? Vilka frågor väcks?
- **Genren.** Av baksidestexten framgår det att *Ett då* av Åska är en science fiction-novell. Vad utmärker science fiction? Har ni läst eller sett andra science fiction-berättelser? Vad handlar de om?
- **Författarpresentation.** På omslagets insida finns en presentation av Ray Bradbury. Vilken information ges om honom och hans författarskap?
- **Dina förväntningar.** Vad verkar *Ett då* av Åska handla om? Vad hoppas du att läsningen ska ge dig?

TIDSRESOR

Om du hade möjlighet att resa i tiden, skulle du göra det? Varför? Varför inte? Vart skulle du resa?

SAMTALA OM TEXTEN

INNEHÅLL

1. Vad handlar novellen om? Sammanfatta i ett par meningar.
2. Under hur lång tid utspelar den sig? När utspelar den sig?
3. Vilken bild ger novellen av Eckels? Varför vill han göra tidsresan?
4. Hur långt tillbaka i tiden reser de? Hur beskrivs djungeln som de kliver ut i?
5. Varför är det så viktigt att de inte lämnar några spår? Vad kan hända om de gör det, enligt Travis? Vad tänker du om hans teori?
6. Varför gör Tidssafari AB resorna fast de själva anser att det de gör är väldigt farligt och kan få stora följder?
7. Hur reagerar Eckels när dinosauren dyker upp? Varför lämnar han Stigen?
8. Vad har förändrats när de återvänder?

HUR ÄR NOVELLEN SKRIVEN?

1. Vad har novellen för berättarperspektiv?
2. Beskriv novellens uppbyggnad: Hur inleds den? Vad är det som driver handlingen framåt? Finns det någon vändpunkt? Hur slutar den?
3. Ge exempel på bildspråk i novellen.
4. Vilka planteringar kan du hitta i novellen? På vilket sätt är dessa ledtrådar till det som sker i slutet av berättelsen?

EGNA TANKAR

1. Vem har störst ansvar för att det slutar så illa – Eckels, försäljaren som säljer resan, Travis?
Motivera ditt svar.
2. Varför reser de inte bara tillbaka och rättar till allt igen?
3. Har novellen ett budskap? Hur lyder i det i så fall?

SCIENCE FICTION OCH TIDSRESOR – avslutande diskussionsövning

I anslutning till arbetet med *Ett då av åska* kan klassen få fördjupa sig i science fiction-genren. Här är förslag på frågor och uppgifter att diskutera, fördjupa kunskaper-na kring och relatera till novellen:

- Vad kännetecknar science fiction-genren?
- Mary Shelleys *Frankenstein* räknas av många som den första moderna science fiction-romanen.
Vad handlar den om? Vad gör den till en science fiction-roman?
- Inom science fiction har flera undergrupper vuxit fram. Ge exempel på några och vad som skiljer dem åt.
- Har ni läst eller sett andra berättelser om tidsresor? Vad är syftet med tidsresorna? Påverkar tidsresorna berättelsernas nutid på något sätt?

BESKRIVNINGEN AV ÅSKÖDLAN

– gemensam närläsning

I anslutning till arbetet med *Ett då av åska* kan klassen få fördjupa sig i science fiction-genren. Här är förslag på frågor och uppgifter att diskutera, fördjupa kunskaperna kring och relatera till novellen:

1. Vilka är de första orden ni kommer att tänka på när ni läser beskrivningen av dinosaurien?
2. Välj ut ett par formuleringar som beskriver dinosauriens a) storlek, b) styrka, c) smidighet.
3. Ge exempel på bildspråk i beskrivningen. Vad liknas dinosaurien vid? Hur bidrar bildspråket till det intryck man som läsare får av åsködlan?

Följ upp i helklass: Hur upplever eleverna den utförliga beskrivningen av dinosaurien? Vilken funktion fyller den i berättelsen? Varför får den så pass stort utrymme?

SKRIVUPPGIFTER

ANSVAR. ”Vi får inte förändra Framtiden”, säger Travis på sidan 9. Ändå är det precis det de gör. Vem bär det största ansvaret för att det går så illa? Skriv ett blogg-inlägg där du ger din syn på saken. Presentera först novellen och gör en kort sammanfattning av den. Diskutera sedan vem eller vilka av karaktärerna som bär det största ansvaret för att det slutar som det gör. Kom ihåg att motivera din åsikt.

MITT TIPS. Ett ungdomsmagasin vill trycka en novell i sin tidning. Du har precis läst Ett då av åska och bestämmer dig för att rekommendera den. Skriv ett brev till tidningens redaktion och berätta om novellen (handling, miljö, personer etc.) och förklara varför du tror att novellen passar unga läsare. Vilka tankar och frågor väcker novellen? Vad gör den intressant och angelägen? Kom ihåg att inleda och avsluta med hälsningsfras.

NOVELLANALYS. Gör en textnära analys av novellen. Utgå från ”Samtala om texten”-frågorna när du gör din analys, men skriv en sammanhängande text där du väver samman dina svar.

OM JAG FÅR BESTÄMMA

Låt eleverna samla sina intryck av läsningen genom att laborera med novellens omslag och titel. Här är några förslag på uppgifter.

EN NY TITEL. Ge novellen en ny titel. Förklara varför din nya titel passar så bra till novellen, så som du läser och uppfattar den.

ETT NYTT OMSLAG. Gör ett förslag på ett nytt omslag. Teckna, måla eller gör ett collage. Du bestämmer själv om du vill utgå från stämningen i berättelsen, en central scen eller den övergripande handlingen när du gör ditt omslag.

EN NY BAKSIDESTEXT. På bokens baksida finns ett kort utdrag ur novellen. Välj ett eget utdrag på fem sex meningar som du tycker fungerar bättre som baksidestext.

TEMALÄSNING

Vill ni läsa fler science fiction-noveller i klassen har Novellix även gett ut följande:

- *De blindas rike* av H.G. Wells
- *Ett nytt Atlantis* av Ursula K. Le Guin
- *Försvararna* av Philip K. Dick

TEMA TIDSRESOR

Här är tips på romaner, filmer och tv-serier som också handlar om tidsresor.

- Romaner: *Tidsmaskinen* av H.G. Wells, *22/11 1963* av Stephen King.
- Filmer: *Tillbaka till framtiden*, *Terminator*, *De 12 apornas armé*, *Demolition Man*, *The Butterfly Effect*.
- Tv-serier: *Doctor Who*, *Life on Mars*.